

LIEVEN TAVERNIER

zanger/componist & cult-figuur

Lang is Lieven Tavernier als liedjesschrijver een fluisterend doorverteld geheim gebleven. Voor het grote publiek werd hij pas bekend nadat Jan De Wilde voor zijn cd 'Héhé' ('91) niet minder dan drie nummers van hem in het collectieve geheugen zong: het definitieve stadslied 'De Fanfare van Honger en Dorst', 'De Verdwenen Karavaan' en 'De Eerste Sneeuw'.

"Ik vind nummers schrijven belangrijk, maar heb nooit echt eraan gedacht om ze op een podium te brengen". 'Eerste Sneeuw' en 'De Fanfare van Honger en Dorst' dateren al van '76-'77. Daarna haastte Tavernier zich uit de schijnwerpers. Bij latere, spaarzame optredens klonk het steevast: mooie nummers, maar waarom moet hij zonodig de nummers van Jan De Wilde zingen. Tevens zijn de optredens van Lieven steeds legendarisch. Hij sterft als het ware van de plankenkoorts. "De truuk was vroeger: uitsluitend heel ver weg gaan optreden, ergens in Limburg, in een dorp waarvan je zeker wist dat niemand je er kende. Op een keer was een vriendin ergens heel ver weg toch naar me komen kijken: ze had voor de gelegenheid een pruik opgezet. Ik ben aan het zingen en plots zie ik haar: 'Verdomme Gladys, ben jij dat?'. "Ik ben er toen op slag mee gestopt".

"Het zou toch weinig overtuigend zijn wanneer ik een ouwe gabber van mij niet zou aanprijzen, die me bovendien nog drie van zijn eigenste beste liedjes heeft geleend." – Jan De Wilde

Lieven Tavernier is een gereputeerde kleinkunstzanger, een cultfiguur die al jaren bezig is met componeren, proza schrijven en live optredens te verzorgen voor een kennerspubliek. De nu 56-jarige levensgenieter leidt bewust een teruggetrokken leven op Kwenenbos, in zijn woonst aan de rand van de Scheldevallei. Tavernier wordt nog vaak, ten onrechte, als een Gentenaar bestempeld. Hij is als strop geboren, frequenteerd er nog wel de kroegen en geeft nog steeds les aan Sint-Lucas.

Tavernier zou gebleven zijn waar hij het liefst was: op zijn kamer, met zijn gitaar. Tot in '91 Koen Wostyn (Radio Bangkok) hem meesleurde in de nu al legendarische formatie: 'De Zes van Gent' (The Pink Flowers, het toenmalige Gorky, Les Charmeurs, The Paranoid Polaroids, The Candy-Dates, De Vrienden van Lieven Tavernier)

"De man die ons dit openbaarde was Lieven Tavernier (beroep: brein). Vanaf het moment dat hij een veelgeziene gast op onze fuiven werd, kwam er schot in de zaak. Hij bracht mee: capo's, mondharmonica's, een hoop sterke verhalen en vele platen van Bob Dylan, Woody Guthrie en Françoise Hardy. Van ons kreeg hij terug: The Smiths, The Jesus & Mary Chain, The House of Love en The Stone Roses. Zijn tuinfeesten vormden de inspiratiebron voor talloze clandestiene parkfuiven die wij in de daaropvolgende maanden in het Gentse citadelpark organiseerden, en het spreekt vanzelf dat elk woord uit zijn mond vlijtig door ons werd opgetekend: wat hij zei was mijlenver verwijderd van de cynische wij-hebben-alles-gezien mentaliteit waar de meeste van onze leeftijdsgenoten onder gebukt gingen – De Zes van Gent

Via 'De Zes van Gent' kwam Tavernier in contact met Bruno Deneckere (gitaar) en Nils De Caster (viool) van The Pink Flowers. Zij stelden voor om hem te begeleiden.

Tavernier sputterde tegen, zei (terecht) dat hij maar drie akkoorden kende, waarop Deneckere verklaarde dat indien in de goede volgorde gespeeld, drie akkoorden voldoende waren. De eerste begeleidingsband van Tavernier was geboren.

Lang voor zijn grote doorbraak werkte Tavernier op allerlei domeinen: hij was muzikrecensent van het geruchtmakende muziektijdschrift Tliedboek, hij schreef een column 'Tlieverdje' in het Gentse studententijdschrift Campus, recenseerde boeken in De Morgen, publiceerde de cultnovelle 'Over Water': de grote liefdesverklaring aan zijn geboortestad Gent, Gentse vrienden en kunstenaars, en tenslotte kwam er een verzameling columns 'Tlieverdje' voor Luk Saffloers 'De Gewapende Man' en 'Een Bijzonder Kind' voor Betty Mellaerts radio 1-programma 'Het Vermoeden'.

't Liedboek

"Ik heb Germaanse gestudeerd in Gent. Daar ben ik in contact gekomen met het toen nogal legendarische tijdschrift 't Liedboek, een nogal kritisch links geörienteerd muziektijdschrift. Miel Appelmans, Roland, Niels Willes, Roel van Bambost, André Debruyn, Jan de Wilde enz.... Via hen vernam ik veel over de folkscène en de opkomende rockscène. Ik heb 'De Fanfare van honger en Dorst' geschreven in '72". "Ook aan 'Johnny en Alice' ben ik toen begonnen te schrijven en dat is pas twintig jaar later afgeraakt. Ik schrijf niet zo verschrikkelijk snel, smijt heel veel dingen weg. Ik maak eigenlijk liedjes voor mezelf, de wereld die ik observeer en die ik zo goed mogelijk probeer te verwoorden. Sommige mensen vinden dat intimistisch. Ik probeer tevens sociaal kritisch te zijn. Dat heeft te maken met mijn achtergrond. Mijn studentenjaren zijn nogal wilde jaren geweest, waarvan ik blij ben dat ik ze heb meegemaakt. Alles sijpelt heel langzaam door die bodem, die is gebleven. Ik ga daar af en toe naar op zoek".

"Ik heb nooit de bedoeling gehad om muzikant te zijn. Ik wou vooral nummers schrijven, voor studententijdschriften, voor Radio Brabant, voor Luk Saffloer, Betty Mellaerts ...".

Lieven heeft ook een novelle geschreven over zijn studententijd 'Over Water': een beetje 'De Fanfare van Honger en Dorst' in romanvorm. "De invloed van de stad op mensen, hoe dat men er werkt, leeft, bemint en dat allemaal verbonden met een groot aantal Gentse kunstenaars, die mij nogal sterk beïnvloed hebben. Niet echt grote namen, wel voor mij: Jean Ray, bij het grote publiek beter bekend als John Flanders van de Vlaamse Filmkies, Van de Woestijne, Bart Soen. Blijkbaar wordt het boekje door nogal wat mensen gekoesterd als een soort bijbel. Het is geschreven in '82 en uitgekomen in '86. Ik kom nog altijd mensen tegen die zeggen dat ze het boekje op hun nachtkastje hebben liggen".

De redactie van Tliedboek vormde een ware leerschool. Er werd zeer veel informatie doorgespeeld. Niet alleen bootlegs, Americana of Engelse folkscene met de Incredible String Band voorop, ook de popscene in Duitsland werd gevolgd: Degenhart, Lieberman ....

"Ik ben verschrikkelijk zot van John Prine. Er is zo'n beperkte groep van muzikanten die door nogal wat artiesten worden bewonderd: Loudon Wainwright III, Townes van Zandt, Randy Newman. Het zijn gasten die geen brokken maken; niet op de cover van P-magazine staan. Wel allemaal mensen die eind jaren zestig, begin zeventig begonnen zijn. Ik heb al hun platen. Zij zijn beter dan Dylan eigenlijk". "Alhoewel, ik bewonder Dylan ook enorm. Hij schreef eens een nummer naar aanleiding van wat hij 's morgens in de krant gelezen had. Ik dacht, als hij dat kan.... Ik las ook zo eens

een klein bericht in 'De Gentenaar'. In het 'Patershol' te Gent woonden destijds veel OCMW-mensen in veel te kleine kamers. Kunstenaars van de academie, muzikanten, schilders..... Ik denk dat Roland van Campenhout daar ook heeft gezeten in één van zijn tienduizend onderduikadressen, Walter de Buck heeft ook daar een tijdje geleefd. Op een gegeven moment werden al die mensen verplicht hun woonst te verlaten. Alles werd bouwvallig verklaard, het pand diende gerenoveerd. Die vrouw had geen verblijf meer, het was er zeer goedkoop, ze wist niet meer waar naartoe, drie maand .... daarna is ze overleden". "Uit heel die lijst van mensen, die daar ooit verbleven hadden had ik er één naam uitgepikt, zonder die vrouw te kennen, om er een lied over te maken. Het gekke was, toen de plaat uitkwam, belde de kleindochter van 'Julia Roels'. Zij vertelde dat ze als klein kind nog in het Patershol gewoond had bij haar grootmoeder, zij was zeer ontroerd". 'Voor de vreemde' is ook zo ontstaan, naar aanleiding van wat je ziet aan daklozen en bedelaars te Gent. "Ik was fan van Woody Guthrie, in zijn karakteristieke stijl heb ik dat nummer zeer snel geschreven. Dat moet in '74 geweest zijn. Het leuke eraan vind ik dat men in die tijd nog nooit gehoord had van Filip de Winter. In de context van het Vlaams Blok is men dat nummer anders gaan inter-preteren, terwijl het voor mij eerder een ballad in de stijl van Guthrie was, de Amerikaanse folk ten top".

'Coat of many colors' heb ik niet exact vertaald. "Ik kende het oorspronkelijk in de versie van Emmylou Harris. Ik heb een verhaal uit mijn jeugd als uitgangspunt genomen. Er was een winkel, die heette trouwens 'De Gouden Schaar'. Blijkbaar is dit nummer zeer herkenbaar voor zeer veel mensen".

"De grote kracht van Tavernier ligt erin dat hij in een toegankelijke en toch poëtische taal en in een vertrouwde context dingen en ontroeringen kan poneren die iedereen ook zo aanvoelt en onderkent, maar waar men echter tot nog toe de woorden niet voor vond". - Stefan van den Bossche in Ons Erfdeel

Na zijn schrijfactiviteiten zou hij in '95 als singer-songwriter naar buiten komen met 'Doe het Licht', in een productie van Patrick Riguelle. De eigenzinnige songschrijver en columnist, die zijn werk liever op de plank liet liggen omdat hij het allemaal niet zo wereldschokkend vond, besloot dan maar zijn mooiste liedjes zelf op cd te zetten. Dat resulteerde in zijn debuut

De invloeden: John Prine, Townes Van Zandt, Randy Newman, Bob Dylan, Woody Guthrie e.a. hebben door de jaren een grote invloed op Tavernier vlijven uitoefenen. Op 'Doe het licht' staat al zijn opgespaarde materiaal van songteksten en gevoelens. Een indringende en indrukwekkende productie.

"Ik hoef mij voor niemand te haasten en zoek geen sterrendom", is en blijft zijn devies

'De Fanfare van Honger en Dorst'.

De eerste versie van 'De Fanfare van Honger en Dorst' stond op een plaat van Lieve van Milleghem die ik bewaar als een relikwie in mijn platencollectie. Ze was destijds de vriendin van Miel Appelmans (van jawel het Liedboek). "Ze wou een aantal nummers voor een op te nemen plaat. Dat meisje mocht er een aantal hebben. Nooit heb ik gedacht dat er met mijn materiaal iets zou gebeuren. Er staat trouwens nog een nummer van mij op haar album: 'Ik wacht één dezer dagen'. Jan de Wilde heeft ook nog gedacht om dat op te nemen".

Toen ik "De Fanfare" geschreven had, was dat mijn nummer. Ik weet nog dat ik dat in het begin nauwelijks durfde zingen. Ik dacht: "Godverdikke, dat gaat alleen over

mij, mijn ervaringen en mijn zware post-universitaire depressie, waarbij ik me overigens heel goed voelde. De bende van vroeger zwerfde uit en iedereen probeerde carrière te maken, en ik dacht: "Dàt was toch de afspraak niet?". Dat is mijn verhaal, maar blijkbaar herkennen veel mensen zich daarin".

De Fanfare van Honger en Dorst
tekst & muziek: Lieven Tavernier

We liepen in Gent rond,
we waren met zessen,
we kwamen van nergens
gingen nergens naar toe,
vanaf de terrassen,
in de koffiehuisen
bekeken we de mensen
en hun drukke gedoe.
We liepen met ons hoofd in de wolken
en werden dan wakker van honger en dorst
en iedereen riep: kijk daar loopt de fanfare,
de fanfare van honger en dorst.

We hadden geen geld om eten te kopen,
maar we wisten voor alles het beste adres,
mosselen bij Leentje
en frieten bij Helga
en Annie bewaarde voor ons wel een fles.
En iedere nacht, nog net voor het slapen
de laatste vijf frank in Eddies jobboks.
"A hard rain's gonna fall",
we zongen 't allemaal samen,
de fanfare van honger en dorst.

En kwam er een vrouw
die een van ons meenam,
dan namen we afscheid en zegden vaarwel,
de fanfare trok verder
met minder leden,
de toon in mineur,
we begrepen dat wel.
Maar er was nooit een vrouw
die mooier kon zingen
dan onze fanfare van honger en dorst
en het duurde nooit lang
of we waren weer samen
met de fanfare van honger en dorst.

Wie van ons had ooit durven denken
dat iedereen van ons voorgoed weg zou gaan,
we hebben toen zelf de fanfare ontbonden,
we hebben als iedereen de prijs zwaar betaald.
De prijs van de vrijheid: in ruil voor wat centen,
een baan bij de bank, een auto, een kind,
maar ergens in de stad zingt
een nieuwe fanfare,

een nieuwe fanfare van honger en dorst
een nieuwe fanfare van honger en dorst.

“Destijds, de periode van ‘Sail Away’ was ik een enorme fan van Randy Newman en zijn mengeling van ironie met dubbele bodems. Ik werkte ook graag zo. ‘Ik wacht één dezer dagen’ heeft ook zo’n dubbele bodem”. Ik wacht deze dagen (de donkere dagen) op de lente. Jan de Wilde kende deze versie niet. Ik ben als jonge snaak bij hem thuis geweest. Voor mij was dat zoveel als bij Dylan op visite. Vooral omdat de gitaar van Jan zowat dylanesk klonk. Het was zo geen chanson-gitaar, Jan schreef bovendien goede teksten. Wij keken ontzettend op naar de Wilde. En hij was een hele lieve gast, die keek nooit mensen buiten. De volgende week stond ik er opnieuw en het werd laat, ge kent dat, kletsen tot rond een uur of vier ’s morgens, daarna nog wat spelen tot zeven. Sindsdien zijn we vrienden gebleven, zonder heel veel bij mekaar over de vloer te komen. Zo om het jaar stuurde ik eens een cassette. Jan reageerde dan na een jaar of drie.... Opeens stond hij bij me thuis, tot mijn eigen stomme verbazing. Ik vertelde hem dat ik mijn nummers aan Verminnen of van het Groenewoud wou geven. Tot Jan zei dat hij ze zelf wou. Daarna heeft het een jaar of dertig geduurd voordat Jan die nummers heeft opgenomen”. ‘De Eerste Sneeuw’ wou Jan al lang doen, maar hij beweerde dat hij het nummer niet kon opnemen. “Dat is een nummer waar hij absoluut wilde afblijven, totdat hij de’n truuk gevonden had met die Leger des Heils-toestand inclusief fanfare. Zo immens, zo treurig, zo schoon. Zelf heb ik met producer Patrick Riguelle ‘De Eerste Sneeuw’ wat jazzier opgenomen. Jan heeft nog veel van mijn nooit gepubliceerde songs liggen. Zelf ben ik die cassettes allemaal kwijt. Erik Van Neygen heeft ook weleens iets opgenomen van mij. Dat was wel grappig, hij dacht iets van Jan de Wilde opgenomen te hebben”.

“Maar het ging duidelijk om de liedjes (op Dranouter) die aangrijpen omdat ze ruimte laten om te dromen, maar precies dat invullen wat iedereen ooit aanvoelde doch niet kon verwoorden (‘De Verdwenen Karavaan’). Omdat ze meerduidig zijn als het leven zelf: niets is ooit zo’n warme herinnering of er zit spijt in om wat niet weer kan zijn (‘Eerste Sneeuw’). Niets is ooit zo droevig of er gaat wel een dosis humor of (zelf)relativering achter schuil (‘De Fanfare van Honger en Dorst’). Soms neemt het leven revanche voor vroeger onrecht (‘De Gouden Schaar’). Soms zet oeverloos verdriet om nooit rechtgezet onrecht aan tot zachte revolte (‘Julia Roels’). Af en toe is er plaats voor rust en zelfreflectie, zijn de onweerswolken (nog) niet dreigend nabij (‘Molenstraat’, ‘Doe het Licht’); het is een gevoel dat je krijgt bij liedjes van Brel, Brassens of Randy Newman.” – Antoine Legat in De Standaard.

Ilja

Waar een andere artiest als een hazewind van de ene cd naar de andere jaagt (zie bvb. Jan De Wilde) is er Tavernier voor wie het voorbijgaan van tien jaar een nauwelijks hoorbaar zuchtje is in de grote wind van de tijd.

Achter de raadselachtige titel schuilen elf nummers die als zeer oude flessen wijn in het donker bleven liggen, af en toe voorzichtig omgedraaid werden en waar het stof van de tijd neerdaalde op de nog nauwelijks leesbare titels en jaartallen. Zo dateert de oudste fles ‘Joshua’ van een goede dertig jaar geleden. Het meest recente ‘De Klokken van Sint-Baafs’ is dan weer nagenoeg gloednieuw, een kleine acht jaar geleden geschreven. ‘Kaboel’ is een kleine twintig jaar geleden gecomponeerd.

Was er maar niet de vrees om in een zaal naar een micro te stappen!

Tavernier heeft met die vrees al een lange weg afgelegd. Voorbij zijn de tijden waarin hij het na één of twee nummers al afstapte, verdween zodra hij een bekende

onder het publiek zag, in het béste geval niet met zijn rug naar het publiek zong. Dat hij na al die jaren nog niet goed weet hoe je de stilte tussen twee nummers moet vullen. Nog steeds kijken mensen er vreemd van op, maar wie Tavernier ooit heeft zien optreden, weet dat het gewoon nooit makkelijk zal lopen.

Het Gespuis

Na 'De Zes van Gent' zijn Lieven Tavernier, Bruno Deneckere en Nils De Caster nu weer samen in 'Het Gespuis'.

'Het Gespuis' is een Gents artiestencollectief, dat muziek, woord en grafische kunst onder één dak brengt. Het is een bende speelzieke kinderen op zoek naar de natural drug. Een creatieve leefwereld waarin muzikanten gastheer spelen voor eender welke vorm van expressie. 'Het Huis van het Gespuis' staat open voor poëten, zonder eten, circusartiesten zonder circustent, partituren op papier-maché, martelaren van de gespannen doch gevoelige snaar, fotografen van improvisatie, hofnarren zonder hof, zangers voor het leven.

Wat krijg je als je een strijkkwartet kruist met een visueel kunstenaar?

Een rockgroep loslaat op een dichter?

Een geluidstechnicus een fotograaf laat verlichten?

Discografie:

- Doe het licht
- Ilja
- Het gespuis

Bibliografie:

Over Water – Hadewych

Een bijzonder kind – Dedalus

foto: Marc Masschelein

Eerste Sneeuw

tekst & muziek: Lieven Tavernier

Ik werd heel langzaam wakker, ik wreef m'n ogen uit,
ik werd heel langzaam wakker, ik wreef m'n ogen uit,
ik kon het niet geloven, maar voor de vensterruit,
viel zacht naar beneden, de eerste sneeuw.

Mijn mama kwam naar boven, 't Is tijd om op te staan,
mijm mama kwam naar boven, kom trek je kleren aan,
mama, lieve mama, kijk eens naar beneden,
ga je met mij mee, in de eerste sneeuw.

Kijk eens naar omhoog en kijk
de lucht is grijs en zit vol vlokken
'k wou dat dit kon blijven duren
dat het nooit meer zou stoppen.

'k Voel me zo gelukkig in de eerste sneeuw,
'k Voel me zo gelukkig in de eerste sneeuw.

Waar is mijn wollen muts nu, waar is mijn dikke sjaal,
waar is mijn wollen muts nu, waar is mijn dikke sjaal,

en ergens in de kelder ligt toch nog die slee,
papa moet me duwen door de eerste sneeuw.
Kijk eens naar omhoog en kijk
de lucht is grijs en zit vol vlokken
'k wou dat dit kon blijven duren
dat het nooit meer zou stoppen.
'k Voel me zo gelukkig in de eerste sneeuw,
'k Voel me zo gelukkig in de eerste sneeuw.
Nu twintig jaren later, heb ik geen zin om op te staan,
nu twintig jaren later, kijk ik weer uit het raam,
mijn mama zal niet komen, mijn mama is lang dood,
ze ligt al lang beneden, in de eerste sneeuw.
Kijk eens omhoog en kijk de lucht is grijs en zit vol vlokken.
'k Wou dat dit kon blijven duren,
dat het nooit meer zou stoppen.
'k Voel me zo alleen in de eerste sneeuw,
'k Voel me zo alleen in de eerste sneeuw,
in de eerste sneeuw.

“De mama in “Eerste Sneeuw” zou wel eens veel prozaïscher kunnen zijn dan je denkt: ze is een technisch middel, een goed beeld om een liedje mee te eindigen. “Schrijven is voor 95% techniek: de vormgeving zorgt voor de ontroering, niet de gevoelens die eventueel aan het schrijven zijn voorafgegaan. Een breed stromend water heeft geen enkele functie; het heeft pas een functie als je het kanaliseert, als je het langs sluizen en door schotbalken leidt. Automatisch zeggen: “Dit is een gevoelig nummer”, is een misverstand”.

www.lieventavernier.be
www.gespuis.be

Bronnen:
Interview door Jan Dries in De Heksenketel te Broechem: juni'96
Websites Het Gespuis en Lieven Tavernier